

**Till våra
nybörjarlyssnare**
Pedagogisk Hörselvård

**DALARNAS
HJÄLPMEDELSCENTER**

Till dig som ett barn som fått hörapparat (HA) eller cochleaimplantat (CI)

Tips på aktiviteter som hjälper dig att stimulera ditt barns lyssnings-, tal- och språkutveckling. Dessa övningar är bara förslag och kan utvecklas på olika sätt – låt fantasin flöda, lek och ha roligt med ditt barn.

Kom igång

Först och främst är det viktigt att barnet accepterar sitt/sina hörhjälpmedel. För en del barn kan det ta ett tag att vänja sig vid nya ljudintryck och att ha något som sitter på örat. **Målet är att barnet ska använda HA/CI under alla sina vakna timmar.**

För att barnet ska kunna höra så bra som möjligt är det viktigt att HA/CI sitter som de ska. Det är viktigt att alltid sätta tillbaka dem om de lossnar eller barnet tar loss dem. I början kan det behövas många gånger per dag. Var noga med att det är DU som bestämmer när de ska tas av.

Strategier

Det är mycket svårt att lära sig talspråk utan att höra tal. Samtala mycket med ditt barn om det ni upplever/leker, känner etc oavsett hur litet barnet är. **Benämnn, beskriv och förklara.**

Försök att påkalla barnets uppmärksamhet via hörseln i första hand istället för att t ex klappa på axeln.

Att tänka på när du pratar med ditt barn

- Ha inga störande ljud i bakgrunden så som exempelvis radio och tv.
- Sitt bredvid barnet eller låt hen sitta i ditt knä.
- Prata med "barnriktat tal", dvs mycket variationer i språkmelodin och repetera. Gör så att rösten lockar till att lyssna på.
- Prata med normal röststyrka. Om barnet inte verkar höra, gå närmare istället för att höja rösten.
- Förenkla inte språket för mycket. Våga säga svåra ord men förklara och upprepa dem.
- Sjung barnsånger och läs böcker. Gärna en stund varje dag
- Peka mot örat när du vill uppmärksamma att du hör något och säg exempelvis "Jag hör något" "Lyssna".
- Bekräfta barnet då det visar att det hört något. Visa gärna vad barnet har hört och benämna det.
- Presentera ljud/ord först utan visuellt stöd, ex "jag har en katt som säger mjau", ta sen fram katten (som du kan ha i en låda eller påse) och visa den.
- Lek med "lära-lyssna-ljud" t ex pip pip för fåglar, mmm för det som är gott, brum brum för bilar, voff voff för hunden. Dessa yttranden är ljudliknande och lättare för barnen att säga.

Lings ljud (M, A, O, I, TJ, S)

Lings ljud är exempel på "Lära-lyssna -ljud". Genom barnets reaktioner på dessa ljud får du en hum om vilka språkljud barnet kan uppfatta. Dessa ljud är väl spridda mellan mörka och ljusa ljud. Att använda Lings ljud är inte ett formellt hörseltest men ger dig en snabb överblick av ditt barns hörsel.

OBS: Om ditt barn imiterar ljuden eller munrörelsen är det en bonus men inget man kan räkna med de första gångerna.

Vad kan du förvänta dig?

Det går olika fort för barn att lära sig lyssna med hörapparat eller cochleaimplantat. En del lär sig fort medan andra behöver mer tid.

Första steget är att barnet ska uppfatta (detektera) ljuden, därefter kan det dröja ett tag innan de kan koppla ihop ljudet med ljudkällan (identifiera ljudet). Det kan ibland vara svårt att uppfatta vad barnet hör och inte hör. Om barnet letar efter ljudet med blicken, blinkar, tystnar i sitt ljudande/gråt eller låter ännu mer är detta ofta tecken på att hen har hört dig.

Den språkliga förståelsen kommer före uttrycksförmågan. Det innebär att barnet förstår mer än det kan uttrycka. Då det gäller normalhörande barn brukar de säga sina första ord kring ett års ålder. Det är därför troligt att det kan ta lite tid innan ditt barn säger sina första ord, lite beroende på grad av hörselnedsättning. En förutsättning för att barnet ska börja tala är att barnet fått höra mycket talat språk och lärt sig känna igen återkommande ljudsekvenser (ord).

Pedagogisk Hörselvård, team för barn och ungdom 0 – 19 år.